Problematika nároku na domény spojené s pozůstalostí a následným dědickým vypořádáním

Poslední aktualizace 17 června, 2025

Autor: Zuzana Průchová Durajová, právník sdružení CZ. NIC, správce české národní domény. CZ

Datum: 6. 8. 2012

Čas od času se setkáváme s dotazy ze strany zákazníků i registrátorů, které se týkají změny držitele v případě, že původní držitel zemře. Pokusím se tedy shrnout aspekty přechodu práv k užívání domény formou dědění. Čas od času se setkáváme s dotazy ze strany zákazníků i registrátorů, které se týkají změny držitele v případě, že původní držitel zemře. Pokusím se tedy shrnout aspekty přechodu práv k užívání domény formou dědění.

Držiteli práv k užívání českých doménových jmen mohou být, jak známo, právnické osoby mající právní subjektivitu, přičemž nejčastěji jde o obchodní společnosti, družstva, sdružení či stát a vedle nich pochopitelně fyzické osoby, ať už podnikatele, kteří domény užívají pro potřeby propagace svých výrobků a služeb nebo osoby nepodnikající, užívající doménu pro uspokojování svých soukromých potřeb.

Dojde-li k zániku právnické osoby s právním nástupcem, pak je situace jednoduchá. V případě subjektů, které jsou zapisovány do obchodního rejstříku, je kontinuita mezi původním a novým subjektem zřejmá a jednoduše doložitelná. Po provedení změny v zápisu v obchodním rejstříku by při žádosti o změnu v centrálním registru neměly ve většině případů nastat žádné obtíže. Dojde-li k zániku právnické osoby bez právního nástupce a není-li právo k užívání domény vypořádáno v rámci procesu likvidace, pak buď registrace domény zanikne, neboť o ni držitel – zaniklý subjekt[1], již nemá zájem, nebo její platnost obnovuje z nějakého důvodu jiná osoba, a ta pak dříve či později bude muset nesoulad údajů v registru se skutečností řešit.

U fyzických osob je ale situace o něco složitější. Předně je třeba říci, že doménové jméno jako tzv. jiná majetková hodnota je pochopitelně předmětem občanskoprávních vztahů a tedy může být i předmětem dědění. Podle českého práva nabývá dědic dědictví smrtí zůstavitele (tedy zemřelého), nicméně stávající právní úprava vychází z principu ingerence státu při nabývání dědictví a každé dědictví tak musí být soudem projednáno a musí o něm být rozhodnuto. Dědic může doménu nabýt buď ze závěti anebo ze zákona v rámci dědické posloupnosti. V obou případech však proběhne řízení o dědictví dle občanského soudního

řádu, jehož účelem je zjištění majetku a závazků zemřelého, zjištění dědiců a právě rozdělení majetku mezi tyto dědice. Toto řízení zahajuje soud i bez návrhu, a to poté, co se dozví o tom, že někdo zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého. Úkony soudu v rámci tohoto řízení jsou prováděny notářem jako soudním komisařem, příslušným podle posledního bydliště zemřelého. Nebudu se na tomto místě věnovat detailům o tom, jak dědické řízení probíhá, protože si je buď můžete najít v zákoně, nebo s ním možná máte praktickou zkušenost. Pro účely dispozice s doménou zůstavitele je důležité, že na konci řízení o dědictví vydává soud usnesení o dědictví. A právě toto pravomocné usnesení bude tím správným dokumentem, který bude v případě žádosti o změnu v registraci domény příslušný registrátor vyžadovat.

Soud může v usnesení o dědictví rozhodnout takto:

1. Potvrdí, že dědictví nabyl jediný dědic: pak nemusí být doména v soupisu majetku zůstavitele výslovně uvedena, dědic nabude veškerý majetek zůstavitele, tedy včetně doménového jména. Obdobně lze postupovat, pokud soud potvrdí, že dědictví připadlo státu.
2. Schválí dohodu o vypořádání dědictví nebo dohodu o přenechání předluženého dědictví věřitelům k úhradě dluhů
3. Potvrdí nabytí dědictví podle dědických podílů, pokud se dědicové nedohodnou.

V případech 2. a 3. pak musí být doménové jméno v soupisu majetku zůstavitele výslovně uvedeno, aby bylo bez pochybností zřejmé, který z dědiců jej nabyl. Neuvedení si lze představit snad jen v případě, že jeden z dědiců nabude např. podnik zůstavitele, přičemž doména je registrována na zůstavitele jako fyzickou osobu – podnikatele a je tudíž objektivně seznatelné, že doména tvoří součást podniku. Bohužel, doposud jsem se v usneseních o dědictví, která jsem při řešení změny držitele po úmrtí stávajícího, setkala s uvedením domény v majetku zůstavitele snad jen jednou.

Co se týče **nakládání s doménou v průběhu řízení**, pak platí, že dědicové (případně správce dědictví, je-li ustanoven) mohou s věcmi či jiným majetkem, který do dědictví náleží, nakládat pouze v rámci obvyklého hospodaření, nad jeho rámec pak jen se svolením soudu. V této souvislosti vyvstává otázka, zda jsou dědicové povinni udržovat registraci doménového jména, resp. zda k neprodloužení platnosti domény, které je právním úkonem omisivním (nekonání), jsou povinni získat souhlas soudu. Osobně jsem přesvědčena, že dědicové mohou doménu užívat, avšak zrušení registrace, byť provedené formou nekonání (ať již úmyslného či opomenutí) je nakládáním nad rámec obvyklého hospodaření (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu, 26 Cdo 5258/2008), neboť může mít nevratné následky (registrace uvolněné domény třetí osobou mimo okruh dědiců) a jaké takové vyžaduje svolení soudu; soud je povinen dbát, aby nedošlo k poškození žádného z dědiců nebo

ohroženo uspokojení pohledávek věřitelů, pokud je dědictví předluženo. Nelze v této souvislosti nepoznamenat, že v případě obecného zájmu či důležitého zájmu účastníků může soud zajistit dědictví – to se v případě movitých věcí provede například uložením u notáře, v případě domény by tedy šlo o zablokování domény proti zrušení registrace a/nebo jejímu převodu na 3. osobu, obdobně, jako v případě vydaných předběžných opatření. Takové zajištění pak zanikne nejpozději právní mocí usnesení o dědictví, není-li soudem zrušeno dříve.

Pokud tedy výše uvedené shrnu – máte-li být účastníky dědického řízení, kdy součástí majetku zůstavitele je/bude doménové jméno, pak:

1. je vhodné, aby bylo **výslovně uvedeno v soupisu zjištěného majetku** a následně v rozhodnutí soudu o dědictví, ve kterém bude i uvedeno, kterému dědici doménové jméno připadlo.

2. v případě obav o zachování existence doménového jména (týká se především neprodloužení registrace, ale dotknout se může rovněž převodu domény, a to tehdy, pokud např. registrátor autorizuje žádost o převod pomocí authinfo-hesla a některý z dědiců má přístup k e-mailu zemřelého držitele v registru) upozornit na tuto skutečnost pověřeného **notáře, ten pak může adresovat CZ. NIC rozhodnutí ukládající zablokování registrace**.

3. pro účely doložení získání domény jako dědictví si nechat **vyznačit na rozhodnutí o dědictví doložku právní moci**